

یادداشت علمی

گزارش زنبور *Aphidius rosae* (Hym.: Braconidae) پارازیتوئید

شته‌ی گل سرخ *Macrosiphum rosae* (Hom.: Aphididae) از ایران

محسن مهرپرور^۱، بیژن حاتمی^۱ و پیتر استاری^۲

در بررسی‌های بیواکولوژیک شته‌ی گل سرخ *Macrosiphum rosae* L. و پارازیتوئیدهای آن که از سال ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۳ در اصفهان صورت گرفت، تعدادی از پوره‌ها و حشرات بالغ مومیایی شده‌ی شته‌ی فوق که به رنگ زرد یا سفید مایل به زرد بودند، از پشت برگ‌ها جمع‌آوری گردید. از شته‌های مومیایی شده در شرایط آزمایشگاهی، چند گونه زنبور پارازیتوئید خارج شد. یکی از این گونه‌ها به نام *Aphidius rosae* Haliday که برای اولین بار در تاریخ ۱۳۸۲/۸/۹ از پردیس دانشگاه صنعتی اصفهان جمع‌آوری شد، برای فون حشرات ایران جدید می‌باشد. این زنبور، پارازیتوئید اختصاصی شته‌ی گل سرخ است که به ندرت روی شته‌های دیگر دیده می‌شود و در استرالیا و کشورهای اروپایی به ویژه آلمان به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل کنترل بیولوژیک شته‌ی گل سرخ مطرح است.

طول بدن این زنبور ۲/۱-۳/۸ میلی‌متر، سرسیاه رنگ و دارای چشم‌های بزرگ بیضی شکل می‌باشد. شاخک‌ها به رنگ قهوه‌ای تیره تا سیاه و در ماده‌ها ۱۸-۱۷ بندی (به ندرت ۱۶ بندی) و در نرها ۲۰-۱۸ بندی است. قسمت پایین پیشانی، قطعات دهانی، قسمت قاعده‌ای اسکاپ و پدیسل و همچنین پیش قفس سینه زرد پرتقالی است. در ماده‌ها قطعه‌ی زیر پیشانی دارای ۱۱-۱۵ موی بلند می‌باشد. بال‌ها نیمه شفاف و رگبندی آنها به خوبی مشخص است. پاها زرد پرتقالی تا زرد مایل به قهوه‌ای می‌باشد. شکم در ماده‌ها نارنجی و در نرها قهوه‌ای تیره است. تخم‌ریز افراد ماده نیز به رنگ قهوه‌ای تیره می‌باشد.

۱- دانشگاه صنعتی اصفهان، دانشکده‌ی کشاورزی، گروه گیاه‌پزشکی

۲- موسسه‌ی حشره‌شناسی، آکادمی علوم جمهوری چک

این یادداشت علمی در تاریخ ۱۳۸۳/۳/۵ دریافت و چاپ آن در تاریخ ۱۳۸۳/۴/۱۰ به تصویب نهایی رسید.

Scientific Note

**Report of *Aphidius rosae* (Hym.: Braconidae), a Parasitoid of Rose Aphid,
Macrosiphum rosae (Hom.: Aphididae) from Iran**

M. Mehrparvar¹, B. Hatami¹ and P. Stary²

In the course of bioecological studies on rose aphid, *Macrosiphum rosae* L. and its parasitoids in Isfahan from 2002-2004, the mummified nymphs and adults of the aphid that were yellowish to yellow whitish, were collected from lower surface of rose leaves. One of the parasitoids that emerged in the laboratory conditions, was *Aphidius rosae*. This species, which was collected for the first time in 31 October 2003 at the campus of Isfahan University of Technology is newly recorded from Iran. This is a specialized parasitoid of *M. rosae* and rarely observed on other aphids. *A. rosae* is one of the most important biological agents of *M. rosae* in Australia and Europe especially in Germany.

Length of body is 2.1-3.8 mm. Head black, eyes are large and widely oval. Antennae are dark brown to black and in females 17-18 (rarely 16 segmented) and in males 18-20 segmented. The lower part of frons, mouthparts, the lower portion of scape and pedicel and also prothorax are yellow orange. In females, clypeus has 11-15 long hairs. Wings are subhyaline with a distinct venation. Legs are yellow orange to yellow brown. Abdomen in females is orange and in males dark brown. Ovipositor sheaths are dark brown.

1- Dept. of Plant Protection, College of Agriculture, Isfahan University of Technology, Iran
2- Institute of Entomology, Academy of Science of the Czech Republic